

11

**Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Nina Miittisen ym. valtuustoaloitteesta leikkipuistojen
pysyvistä varjopaikoista**

HEL 2024-012649 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Aloitteessa esitetään, että kaupungin leikkipuistoihin ja -paikkoihin lisätäisiin pysyviä varjopaikkoja erityisesti niillä alueilla, joilla varjoa on tällä hetkellä erityisen vähän.

Leikkipuistojen ja -paikkojen ulkotilojen suunnittelu ja toteutus on kaupunkiympäristön toimialan vastuulla. Kaupungin tavoitteena on toteuttaa turvallisia, leikkiin ja liikkumaan innostavia sekä kaikkina vuodenaikoina toimivia leikin ympäristöjä, ja näissä ulkotiloissa on monipuolisia leikkivälineitä. Ulkotilojen suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon mikroilmasto kaikkina vuodenaikoina, olemassa oleva kasvillisuus ja maaston muodot.

Kaupunkiympäristön toimiala varautuu ilmaston muutokseen sopeutumiseen, ja yhtenä keinona on sekä säilyttää että lisätä varjostavaa kasvillisuutta tai rakenteita, kuten pergoloita ja katoksia. Hellejaksot toistuvat tulevaisuudessa useammin. Tämäkin vuoksi kaupunkiympäristön toimialan hankkeissa säilytetään olemassa olevaa puustoa niin paljon kuin mahdollista tai istutetaan puita luonnollisiksi auringonsuojiksi. Katosten ja varjojen lisäämistä leikkialueille tutkitaan sekä peruskunnostusten että uusien leikkialueiden suunnittelun yhteydessä. Myös pergolat suojaavat auringolta, ja niiden yhteyteen on mahdollista istuttaa köynnöskasveja. Sen sijaan nykymallisten purjekankaiden kunnossapito on vaikeaa niihin kohdistuneen ilkvallan lisäksi.

Pienimpien lasten ulkotilojen sekä ruokailualueiden osalta uusilla leikkialueilla on aina suunnittelussa tavoitteena varjostava rakenne. Kaikkiin kohteisiin pyritään löytämään jonkinlainen ratkaisu yhteistyössä eri tahojen kanssa, esimerkiksi leikkipuistoissa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan edustaja on suunnittelussa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ohjeistaa leikkipuistorakennusten yhteyteen toteutettavaksi noin 30-35 m² laajuisia, ympärivuotiseen käyttöön soveltuvia rakenteellisia katoksia, jotka toimivat sade- ja aurinkosuojina sekä asiakkaiden lastenvaunujen säilytyspaikkoina ja leikkipuiston ulkoruokailupaikkana.

Viime vuosikymmeniä on vältetty leikkipaikoilla ja -puistoissa katoksia, koska ne ovat usein tuoneet leikkialueille häiriökäyttäytymistä. Vielä pari vuosikymmentä sitten suunnittelijoiden koulutuksessa opetettiin, että leikkipaikkojen tulisi olla kesäpäivänä kahdeksan tuntia auringossa, minkä takia monet leikkiympäristöt on suunniteltu hyvin valoisiksi.

Helsingin kaupungilla on yhteensä noin 300 leikkipuistoa ja leikkipaikkaa. Näissä kohteissa on korjausvelkaa ja kohteiden järjestelmällinen kunnostaminen voi viedä vuosia tai jopa kymmeniä vuosia. Kunnossapito vastaa erityisesti leikkialueiden turvallisuudesta ja kasvillisuuden hoitamisesta. Suunnittelussa on jouduttu keskittymään kokonaan uusien ja peruskorjattavien kohteiden suunnitteluun. Pienten ja suunnittelua vaativien muutosten toteuttaminen on edellä kuvatun takia hidastunut aikaisemmasta. Tällä hetkellä kaupunkiympäristön toimialalla on menossa hanke, jossa pienten korjaus- ja kunnostushankkeiden suunnittelua ja toteutusta sujuvoitetaan.

Helsingin kaupunki on käynnistänyt yhdessä Ilmatieteen laitoksen kanssa helleselvityksen, jossa mallinnetaan Helsingin helkeitä nykytilanteessa ja niiden kehittymistä ilmastomuutoksen myötä. Lisäksi Helsingin kaupunki seuraa tiiviisti Suomen ympäristökeskuksen HEATWISE-projektia, jossa hyödynnetään satelliittidataa lämpösaarekeilmion monitoroinnissa. Helsingistä on jo olemassa vuonna 2022 tehty lämpöhaavoittuvuusindeksi. Lämpöhaavoittuvuus muodostuu altistumisen, herkkyyden ja sopeutumiskyvyn yhteisvaikutuksesta. Jo tässä vaiheessa on ilmeistä, että herkimmiksi tunnistetuille alueille kohdistetaan suunnitteluun ja kunnossapitoon lisää resursseja helteisiin sopeutumisen toimien – esimerkiksi leikkialueiden katoksien – toteuttamiseksi.

Kaupunkiympäristön ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialat kehittävät yhdessä leikkipuistojen ja -paikkojen ulkotilojen varjopaikkojen kartoitusta ja seurantaa. Kaupunkiympäristön toimiala kiinnittää jatkossa huomiota erityisesti päiväkotien ulkoilukäytössä olevien leikkipaikkojen varjojen toteutukseen määrärahojen puitteissa.

Tämä lausunto on valmisteltu yhteistyössä kaupunkiympäristön ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialoilla.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Nina Miettinen ja 27 muuta valtuutettua ovat tehneet 25.9.2024 seuraavan valtuustoaloitteen:

"Pysyvää varjoa leikkipuistoihin

Helsingin kesät kuumenevat ja lämpötilat ylittävät hellerajan yhä useampana päivänä. Uv-indeksi on korkealla. Leikkipaikat ja -puistot ovat monen muun paikan ohella helteisiä ja esimerkiksi muovimatot kuumenevat suorassa auringonvalossa sen verran, ettei niiden päällä voi leikkiä.

Varjopaikkojen määrä vaihtelee leikkipuistoittain. Osassa leikkipuistoja on isoja puita, jotka varjostavat leikkialueita hyvin. Osassa leikkipuistoja on käytössä liikuteltavia aurinkovarjoja, mutta ne kerätään pois ohjaajien työvuorojen päättyessä. Klo 16 jälkeen saattaa kuitenkin edelleen olla liian kuuma voidakseen leikkiä auringossa. Toisissa leikkipuistoissa on huomattavasti vähemmän varjoa ja helteisinä päivinä niissä leikkiminen on haastavaa. Samoin penkit, joissa moni vanhempi haluaisi esimerkiksi imettää tai syödä lasten kanssa, sijoittuvat usein suoraan auringonpisteeseen.

Olisikin hyvä tarkastella leikkipuistojen ja leikkipaikkojen tarjoaman varjon määrää ja lisätä pysyviä varjopaikkoja esimerkiksi kasvillisuuden, katosten ja muiden mahdollisten keinojen avulla. Näin leikkialueita ja penkkejä voisi käyttää enemmän myös helteisinä päivinä turvallisemmin.

Me tämän aloitteen allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että kaupungin leikkipuistoihin ja -paikoille lisättäisiin pysyviä varjopaikkoja erityisesti niillä alueilla missä varjoa on tällä hetkellä erityisen vähän."

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 31.1.2025 mennessä.

Helsingin kaupungin hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja suoraan kaupunginhallituksen alaisen viranomaisen toimivaltaan kuuluvia toimenpiteitä koskevat aloitteet jäävät kaupunginhallituksen vastattavaksi. Kaupunginhallituksen vastattavaksi jää myös aloite, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua. Saman pykälän 5 momentin mukaan kaupunginhallitus voi 2 momentissa määrätystä poiketen päättää, että aloite jää kaupunginhallituksen vastattavaksi.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Maria Hyövähti-Kantola, johtava maisema-arkkitehti, puhelin: 09 310 37494
maria.hyovalti(a)hel.fi

14.1.2025

Asia/11

Liitteet

- 1 Valtuutettu Nina Miettisen ym. aloite leikkipuistojen ja -paikkojen pysyvistä varjopaikoista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano